

עין משפט גד מוצה

גג א מיי פ"א מהלכות
אסורי ביאה הל' ז'
גד ב ג מיי שם הלכה טו'
גה ד ה ו מיי פ"ד
מהלכות שגגות הל' א
ו פ"ה הלכה ג'
גז ז מיי פ"א מהלכות
אסורי ביאה הל' יד'
גז ח מיי שם הל' יז'

רבינו חננאל

תשכב אזהרה לנשכב
מניין ת"ל לא יהיה קדש
מבני ישראל וכתוב וגם
קדש היה בארץ ועובד
ככל תועבות הגוים וגו'.
דברי רבי ישמעאל ורבי
עקיבא אומר אינו צריך
לא לתן שכבתך לא תתן
שכיבתך. הבא על הזכר
והביא זכר עליו לדברי רבי
ישמעאל דמפיק לחיובי
דנשכב מלא יהיה קדש
חיוב שתים לר' עקיבא
דמפיק לתרווייהו לשוכב
ולנשכב מלא אחד לא
תשכב אינו חיוב אלא
אחד וכדין הוה הבא
על הבהמה והביא בהמה
עליו: חז"ר זכור לא עשה
בו קטן כגדול כו' אמר
רב רב עשו ביאת פחות
מבן ט' שנים מבן ט' מאי
טעמא כיון דאם ישכב
פחות מבן ט' עם אחת
מן העריות אין ממיתין על
ידו דרתנן בגדה פ"ה בן
ט' שנים ויום א' שבא
על הבהמה מכל העריות
האמורות בתורה מות על
ידו והוא פטור. ודייקין
מינה דרוקא בן ט' שנים
ויום אחד אבל פחות מיכן
לא זכיון שהוא אין לו
ביאה כן אין חיובין עליו
בשוכב עם זכר. אבל בן
ט' שנים ויום א' כיון שיש
לו שכיבה ממיתין על ידו
כן אם ישכבו עמו מתין
השוכבין עמו והוא פטור
ושמואל אמר לא עשו
ביאת פחות מבן ג' כבן ג'
מאי טעמא משכבי אשה
כתוב. תניא כוותיה דרב
הבא על הזכור בן ט' שנים

גד:

עונש שמענו אזהרה מניין. ומתן ג"ש דמיהס צם לא משמע ליה לאפוקי מה להלן ענש והזהיר: **עשו בתועבות הגוים**. גזי זכור נישא דליף שפיר משום דכתיב זהו תועבה בגופיה אבל צהמה לא כתיב תועבה בגופיה ולי כפ"ה דכתיב צפרשת עריות כי את כל התועבות אס כן כל עריות נמי ליחייב שתים משום לא יהיה קדש ומשום לאו דגופייהו ויש לפרש משום דבתר זכור כתיב וכל צהמה וי"ז מוסף על ענין ראשון וכאלו כתיב תועבה בגופייהו:

הבא על הזכור והביא זכר ע"יו.

אע"ג דצריש כריתות (דף 77)

צ' צ' קרא לחלק על אחותו שהיא אחות אציו ואחות אמו הכל חייב לר' ישמעאל צ' כיון שהן צ' ביאות אע"ג דליכא קרא לחלק אי נמי סוגיא דהכא כרזי אלעזר דלמר התם (דף 77 ג.) כ"מ שאתה מוצא שני לאוין וכתב אחת חלוק מטאות צנייהו דלאוין מחלקין: **ואפקי'ה רחמנא לנשכב בלשון שוכב**. לר' אבהו הא

דאפקיה לנשכב בלשון שוכב אינעריך לנדרשין צפרק קמא (דף 77 טו.)

דחא וצהמתו צ"ג:

הנרבע זכור ונרבע בבהמה.

אף על גב דגופות מוחלקים לף מחייב רבי ישמעאל אלא אחת וגזי ה' נשים נדות דפרק מרופות דפרק ד' מחוסרי כפרה (שם דף ט.) דמחייב על כל אחת ואחת משום דדרשין (שם) ואשה לחלק על כל אשה ואשה והיא שפחה לחייב על כל שפחה ושפחה אדרבה

קדש לדברי ר"ע דאינו חיוב אלא אחת לא תשכב לא תשכב חדא היא הבא על הבהמה והביא בהמה עליו אמר רבי אבהו לדברי ר' ישמעאל חיוב שתים חדא מלא תתן שכבתך וחדא מלא יהיה קדש לדברי רבי עקיבא אינו חיוב אלא אחת ושכבתך ושכבתך חדא היא אביי אמר אפי' לדברי רבי ישמעאל גמי אינו חיוב אלא אחת דכי כתיב לא יהיה קדש בגברי כתיב אלא לרבי ישמעאל אזהרה לנשכב מנא ליה נפקא ליה מכל שוכב עם בהמה מות יומת אם אינו ענין לשוכב תניהו ענין לנשכב ואפקיה רחמנא לנשכב בלשון שוכב מה שוכב ענש והזהיר אף רבי עקיבא חיוב שתים חדא מלא תשכב וחדא מלא תתן שכבתך לדברי רבי ישמעאל אינו חיוב אלא אחת אידי ואידי לא יהיה קדש הוא אביי אמר אפילו לדברי רבי ישמעאל גמי חיוב שתים דכתיב כל שוכב עם בהמה מות יומת אם אינו ענין לשוכב תניהו ענין לנשכב ואפקיה רחמנא לנשכב בלשון שוכב מה שוכב ענש והזהיר אף נשכב ענש והזהיר הנרבע לזכר והנרבע לבהמה אמר רבי אבהו לדברי רבי עקיבא חיוב שתים חדא מלא תשכב וחדא מלא תתן שכבתך לדברי רבי ישמעאל אינו חיוב אלא אחת אידי ואידי לא יהיה קדש הוא אביי אמר אפילו לדברי רבי ישמעאל גמי חיוב שתים דכתיב כל שוכב עם בהמה מות יומת אם אינו ענין לשוכב תניהו ענין לנשכב ואפקיה רחמנא לנשכב בלשון שוכב מה שוכב ענש והזהיר אף נשכב ענש והזהיר אכל הבא על הזכור והביא זכר עליו הבא על הבהמה והביא בהמה עליו בין לר' אבהו בין לאביי לרבי ישמעאל חיוב שלש לרבי עקיבא חיוב שתים תנו רבנן זכור לא עשו בו קטן כגדול בהמה עשו בה קטנה כגדולה מאי לא עשו בו קטן כגדול אמר רב לא עשו ביאת פחות מבן תשע שנים כבן תשע שנים ושמואל אמר לא עשו ביאת פחות מבן שלש שנים כבן שלש שנים ומיפלגי רב סבר כל דאיתיה בשוכב איתיה בנשכב וכל דליתיה בשוכב ליתיה בנשכב ושמואל סבר משכבי אשה כתיב תניא כוותיה דרב זכור בן תשע שנים ויום אחד הבא

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

וגם קדש היה בארץ. מה קדש האמור כאן יש בו תועבה אף בלא יהיה קדש יש בו תועבה והדר גמרינן תועבה האמור בלא יהיה קדש מתועבה האמור במשכב זכור דכתיב ויקרא כן אשר ישכב את זכר משכבי אשה תועבה עשו שניהם דמיהס צם מה תועבה האמור שם אף נשכב צמשמעו: **וגם קדש היה בארץ**.

לשון זנות דכתיב כתועבות הגוים ומשכב זכור תועבה היא: לא תשכב קרי ביה נמי (6) לא תשכב: **ונאמר להלן**. צמסית דכתיב (8) וסקלתו צאצאים: **לנשכב מניין**. זכר שנרצע לבהמה: **אזהרה מניין**. נשוכב צהדיא כתיב (9) וכל צהמה לא תתן שכבתך אכל נשכב זוכר לא כתיב: **כתועבות הגוים**. האי נמי מתועבותיהם הוא דכתיב צפרשת עריות (ויקרא יח) כי את כל התועבות האלה עשו אנשי הארץ: **הבא על הזכור והביא זכר עליו**. צהעלס אחת: **חיוב שנים**.

דשני לאוין הס דמתרי קראי אמו לפיכך חלוק מטאות צנייהס. והציא זכר עליו גרסינן ולא גרסינן זכור ללא מקרי זכור אלא נקב המשכב: **לדברי ר' עקיבא אינו חיוב אלא אחת**. דכיון דמתד קרא נפקי אין חלוק מטאות צנייהס: **דכי כתיב לא יהיה קדש**. צנות דגברי כתיב אכל לבהמה אין זנות דליפינן ציבמות (דף 77 טו.) מתתן זונה ומחיר כלב ולא שייך צה לשון קדשות. והאי דמנייה מתא לעיל לא יהיה קדש לרווחא דמילתא אכל עיקר אזהרה לאו מהתם: **אלא מנא לן נפקא ליה מכל שוכב**. דאפקיה לעונש לנשכב בלשון שוכב לילפיה משוכב לאזהרה הלכך אזהרה לשוכב ונשכב מלאו דלא תתן שכבתך הוא חד צמשמעויה וחד מדאיתקש לתצריה וכיון דחד לאו לתרוייהו אין חלוק מטאות צנייהס:

אזני אמר אף לדברי ר' ישמעאל חיוב שנים. דכי כתיב לא יהיה קדש צגברי הוא דכתיב כדלמרון לעיל ונרצע לבהמה לאו מנייה לייף אלא מדאפקיה בלשון שוכב ואיכא לאו דלא תתן שכבתך: **צין לרבי אבהו צין לאצוי לר' ישמעאל חיוב שלש**.

לרבי אבהו צא על הזכור מלא תשכב הציא זכר עליו מלא יהיה קדש צא על הצהמה מלא תתן שכבתך אכל משום נרצע לבהמה לא מחייב צהדיא הציא זכר עליו דמתד קרא נפקי ולאצוי צא על הזכור והציאו עליו תרי צנייהו זאת זכר לא תשכב ולא יהיה קדש צא על הצהמה והציאה עליו מלא תתן שכבתך אכל משום נרצע לבהמה לא מחייב נרצע מהאי קרא וכל שוכב עם צהמה מדאפקיה רחמנא בלשון שוכב לא מחייב אלא אחת כיון שאינן חלוקין בלאוין: **זכור לא עשה בו קטן כגדול**. צנשכב מיירי והכי קאמר ליחייב שוכבו כדלמרינן לעיל אשר ישכב את זכר צין גדול צין קטן ואשמעינן הכא דלאו בכל קטנים קאמר אלא דלא צעין צני עונשין לחייב שוכבו אכל גדול קאת צעין ולקמן פריך מאי היא: **צהמה עשה צה גדולה קטנה**. לחייב את הרצועה: **מאי לא עשו בו קטן כגדול**. אחרת קטן פטור שוכבו ואחרו דקרית ליה גדול לחייב שוכבו דהא פשיטא לן דלאו גדול ממש וצר עונשין צני דהא את זכר כתיב צין גדול צין קטן: **לא עשו צו ציאה פחות מן תשע עשר** וכו'. אס צא על פחות מן תשע עשר ולקמן מפרש טעמא: **רב סבר**. הואיל ואזהרת נשכב משוכב אחת כדרי עקיבא כל דליתיה צשוכב ליתיה צנשכב ושוכב פחות מן תשע הבא על הזכור גדול וצר עונשין אינו מחייבו מיתה דהא לאו ציאה היא כדלמרינן צמסכת גדה (דף מה.) ולקמן מייתי לה צמשמעין [נה:] צן ט' שנים ויום אחד הבא על יצמתו וכו' הלכך נשכב פחות מבן ט' נמי אינו מחייב את שוכבו: **ושמואל סבר משכבי אשה כתיב**. זכור ואשה צת ג' שנים ראייה לציאה ומחייב שוכבה מיתה וזכר נשכב נמי ל"ש: **תניא נמי הכי וכו'**. צן תשע שנים ויום אחד הוא פחות מבן לא הוא זכור וצנשכב קאמר דלילו צשוכב לא קאמר זכור ועוד אי צשוכב קאמר ולחייב את הנשכב גדול קאמר מאי שגא זכור דנקט כל עריות נמי לא נייחייבו על ידי ציאה קטן פחות מבן תשע: **הבא**

מסורת הש"ס

(א) וצכריות ג. איתא קרי ביה לא משכבי. (ב) לעיל טו. א. (ג) כיימות ג. ג. (ד) ע"י כש"ש. (ה) וצכרית ג. א. (ו) ויקרא יח.

תורה אור השלם

1. זאת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא: ויקרא יח כב
2. לא תהייה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל.
דברים כג יח
3. וגם קדש יהיה בארץ עשו ככל התועבות הגוים אשר הוריש יי מפני בני ישראל: מלכים א יד כד
4. ואיש אשר יתן שכבתו בבחמה מות יומת זאת הבהמה תהרג: ויקרא כ טו
5. כי הרג תהרגנו ידך תהיה בו כראשונה לתעבותיו ויד כל העם בארץ: דברים יג י
6. כל שוכב עם בהמה מות יומת: שמות כב יח
7. ובכל בהמה לא תתן שכבתך לטמאה בה ואשה לא תעמד לפני בהמה לרבעה תבל הוא: ויקרא יח כג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הנרבע וכו' דרשנין ואשה. עיין פעם התקן פסק י"ז הלכה י"א מהלכות אסורי ביאה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ושי"א לא תשכב משכבי אשה קרי ביה לא תשכב:

מוסף רש"י

אזהרה לנשכב. ולי קשיא צני עריות היקן מניט אחרת לנשה כמו לזכר, דלשמן כטוליה לאו, פירק הכי שאני התם כיון דליתיה נמי מתהייה משכביה קרינא צה הנפשות העשיות, אכל משכב זכר דלא מתהני צני אזהרה (כריתות ג.) אם אינו ענין לשוכב. להטעם הבא על הצהמה, דהא קרא לתרוייהו כתיב (ויקרא כ) אס אשר יתן שכבתו, תגדור ענין לנשכב, למציא צהמה עליו (לעיל טו.) לא יהיה קדש. מומין לנשכב זכר (דברים כג יח).

(א) רש"ל מ"ו, ג) יבמות נד., א) קידושין כו: (ועומ"ס נס"ד שם שר"ח פירש בקמטן גנבת דמטו וכדלמר' ממל' גנג או קביוטמוס והערוך האריך עוד סוף דבריו בלדס שמרלה את חבירו דבר מטוקן וכי ע"ש ח"ל הרב אלפס בבי"ב פ"ה דף קלח. קמטן כלומר הפמה את בני מטי להקיא), ד) יבמות נה: שבועות יח., ט) (לעיל ג) (כש"ל מוטק זר), ח) (ויקרא טו, ט) (ויקרא יח., י) נס"ח: לעות, ט) (ויקרא יח., ט) (שם כן, ט) נס"ח: לכופסי, ט) נס"ח: עבדות,

»

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מתקף וכו' שלא כדרכה דאין אורחא לא ללחי: (ב) מ"ה מי איכא מני:

»

רבינו חננאל

ויזם א': והבא על הבהמה בין כדרכה בין שלא כדרכה והאשה המביאה בהמה עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה חייבין. אמר רבא המערה בכורו חייב מאי טעמא משכבי אשה כתב. המערה בבהמה נמי חייב. אחאי בהקישא. כדאמרינן העראה דכתיבא גבי אחות אביו ואחות אמו דלא צריכא דהא איתקש להעראה דנהי תניהו להעראה דבהמה ואסיק דהאי קרא ועבר אחות אבך ואחות אבך לא תגלה כי את שארו הערה עונם ישאו כוליה קרא לדרשא הוא דאתא ופומיש ברכמות פ' הבא על יבמתו בתחלתו: בעי רב אחדובי המערה בעצמו מהו ואמר רב אשי מערה בעצמו בקישוי לא משכחת לה כלומר בקישוי גיד לא משכחת לה כי משכחת לה כי משכחת לה במשמש מת פי גיד בלא קישוי נקרא מת ומאן דאמר משמש מת בעריות חייב חייב כו' וזה מפורש בשבועות פרק ידיעות הטומאה באחריות בגמרא זו היא מצות עשה שבמקיש דהנין איוו היא מצות עשה שבגדה שחיבין עליו היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמיתי פירש מיד חייב שיציאתו הנייה לו כביאותו. הכי עביר אמר רב הונא משמיה דרבא נועץ צפוניו בקרקע עד שימות. פי שימות

ארבע מיתות

הבא על הנהמה בין כדרכה בין שלא כדרכה. מקרי רוצע ומילי

מילי קתני לה: **באשה שני משכבות**. כדכתיב וזהו משכבו: וזהמה משכב אחד. דהא לא כתיב **זה משכבי**. ולענין רביעה קאמר דהאשה הנרבעת לנהמה מתחייבת אף שלא כדרכה כדך שהיא מתחייבת

הבא על הבהמה בין כדרכה בין שלא כדרכה והאשה המביאה את הבהמה עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה חייב דרש רב נחמן בר רב חסדא באשה שני משכבות ובבהמה משכב אחד מתקף לה רב פפא אדרבה אשה דאורחה היא אמשכב מיחייב אמידעם אחרינא לא מחייב בהמה דלאו אורחא היא לחייב עלה על כל נקב ונקב תניא ו(דלא כתרוייהו) זכר בן תשע שנים ויום אחד הבא על הבהמה בין כדרכה בין שלא כדרכה בין כדרכה בין שלא כדרכה חייב א"ל רבינא לרבא ו(המערה בכור מהו ^אהמערה בזכור ^במשכבי אשה כתיב ביה אלא המערה בבהמה מהו א"ל אם אינו ענין להעראה דכתיבא גבי ^באחות אביו ואחות אמו דלא צריכא דהא איתקש להעראה דנדה יתניהו ענין להעראה דבהמה מכדי בהמה מחייבי מיתות ב"ד היא למה לי דכתיב להעראה דידה גבי חייבי כריתות לכתביה גבי חייבי מיתות בית דין וליגמור חייבי מיתות בית דין מחייבי מיתות בית דין הואיל וכוליה קרא לדרשא הוא דאתי כתיבא נמי מילתא דדרשא בעא מיניה רב אחדובי בר אמי מרב ששת המערה בעצמו מהו אמר ליה ו(קבסתן אמר רב אשי מאי תיביעי לך בקושי לא משכחת לה כי משכחת לה במשמש מת למאן דאמר ^אמשמש מת בעריות פמור הכא פמור ולמאן דאמר חייב הכא מיחייב תרתי מיחייב אשוכב ומיחייב אנשכב בען מיניה מרב ששת יעובר כוכבים הבא על הבהמה מהו תקלה וקלון בעינן והכא תקלה איכא קלון ליכא או דילמא תקלה אע"פ שאין קלון אמר רב ששת תניתוה מה אילנות שאין אוכלין ואין שותין ואין מריחין אמרה תורה השחת שרוף ובלה הואיל ובא לאדם תקלה על ידן המתעה את חבירו מדרכי חיים לדרכי מיתה על אחת כמה וכמה אלא מעתה עובר כוכבים המשתחוה לבהמתו תיתסר ומקטלא מי איכא מידי דלישראל לא אסר ולעובר כוכבים אסר ישראל גופיה ליתסר מידי דהוה ארביעיה אמר אבוי זה קלוגו מרובה וזה קלוגו מועט והרי אילנות דאין קלוגן מרובה ואמרה תורה השחת שרוף ובלה בבעלי חיים קאמרינן דחם רחמנא עלייהו רבא אמר אמרה תורה בהמה נהנית מעבירה תיהרג והרי אילנות דאין גהנין מעבירה ואמרה תורה השחת שרוף ובלה בבעלי חיים קאמרינן דחם רחמנא עלייהו ת"ש ד"א שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוגי על ידה מאי לאו מדיספא

נה.

אדרבה אשה דאורחה כו'. הא פשיטא כזולה הש"ס דבאשה מתחייב אשני משכבות דמשכבי אשה כתיב אלף רב

פפא ה"ק אס יש לחלק בין אשה לנהמה איפכא הוה ליה למימר: **זה קלוגו מרובה**. פ"ה דס"ל לאציי דזעינן תקלה וקלון ולית ליה דרב ששת דמחייב זמהה הנרבעת לעובר כוכבים א"י אית ליה אלף

דס"ל מתוך שקלוגו מרובה איכא קלון לעובר כוכבים ומאילנות לא גמיר ופי' דומק דמשמע דלשוני' מילתא דרב ששת צא דמחייב אע"ג דליכא קלון לעובר כוכבים ועוד קשה היאך פשיט רב ששת מאילנות שטעונין שריפה משום תקלה לחודא הכי נמי לנהמה שרבעה עובר כוכבי' הא ודאי פשיטא דאיכא למימר משתמוה לנהמה תוכיח

דאיכא תקלה לחודה ושריא כדמסיק משום דחם רחמנא אצעלי חיים וו"ה צרביעה דליכא למילף מאילנות וי"ל דהכי פשיט כי היכי דגבי אילנות השוה הכתוב של עובר כוכבים לשל ישראל אע"ג דישראל איכא תקלה וקלון ובשל עובר כוכבים ליכא אלף תקלה לחוד ה"ג גבי זמהה יש להשוות נרבע דעובר כוכבים לנרבע דישראל אע"ג דישראל איכא תקלה וקלון וצעובר כוכבים ליכא אלף תקלה לחודה ופרין עובר כוכבים המשתמוה לנהמתו מתסר וויקטלה משום תקלה לחודה ומשני ומי איכא מידי כו' הא לא אסרינן נרבעה לעובר כוכבים אלף כדי להשוותה לנרבעת לישראל ופרין ישראל גופיה תיתסר מידי דהוה ארביעיה וכיון דנאסור נעצד דישראל משום תקלה וקלון כמו צרביעה נאסור נמי נעצד לעובר כוכבים אפילו משום תקלה לחודה ומשני זה קלוגו מרובה אין ללמו' נעצד דישראל מנרבע לישראל דנרבע לישראל קלוגו מרובה ונעצד דישראל תקלה איכא וקלון מרובה ליכא: ומייצין

»

מוסף רש"י

משמש מת. צאנר מת בלא קישוי ללון רלחי להרעי (יבמות נה).

»

רבינו חננאל (המשך)

הגיד. אמר רבא זאת אומרת משמש מת בעריות פמור ואבוי מאר לעולם משמש מת בעריות חייב והכא היינו טעמא דפטור משום דאנוס הוא. אליבא דאבוי דאמר חייב מערה בעצמו חייב שחים. אחת משום שוכב ואחת משום נשכב. בעו מניה מרב ששת וכרי הבא על הבהמה תיהרג הבהמה אי לא. טעמא מאי נהרגת משום דאירע תקלה על ידה ליהרג בני אדם. וקלון כדי שלא תהא בהמה זו עוברת בשוק ואי זו היא שנסקל פלוגי על ידה והכא תקלה איכא שהרי (שהרג) [נהרג] הרובעה אבל קלון ליכא (קלון) דכתיב ליכא קלון או דילמא תקלה אע"ג דליכא קלון נהרגת. אמר להו תניתוה ומה אילנות כגון אשרה שאין אוכלין ולא שותין ולא מריחין שבאת תקלה על ידן ונתחייבו עובריהן אמרה תורה השחת שרוף ובלה. המתעה חבירו מדין חיים לדרכי מיתה לא כ"ש ומסקנא הכי דאפילו תקלה בלא קלון נהרגין ואקשינן אי הכי דחיישי לתקלה בלא קלון וקטלינן. עכו"ם שהשתחוה לבהמתו תיאסר הבהמה ותיהרג ודחינן והלא נעבד כי האי גותא לישראל לא קטלינן לבהמה בהמה דעכו"ם קטלינן ליה מי איכא מידי דלישראל לא מקטילי ובעכו"ם מקטיל ואמרינן בהמה של ישראל תיהרג הנעבדת כמו שהנהגת הנרבעת ודחינן קלון הרובעה מרובה מן העובר. רבא אמר אמרה

^[1] ה"ג